

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของ
กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลใน
เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

The Participation in Citizenship Promotion of
the District Democracy Promotion Center's
Committee in Upper Northern, Thailand

รัชตา คำเสมานันท์ (Rachata Khamsemanan)
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Faculty of Political Science and Public Administration,
Rajabhat Mahasarakham University
E-mail: wittayafireman@gmail.com

Received: 17 October 2018

Revised: 29 January 2019

Accepted: 1 February 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความเป็นพลเมือง และระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล 2) เปรียบเทียบของความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล 4) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง และ 5) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย การวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลจำนวน 346 ตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krecjcie & Morgan เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการถดถอยแบบพหุคูณเชิงเส้นตรง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมเป็นพลเมือง รวมทั้งสิ้น 11 คน ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นพลเมือง และระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ในขณะที่กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน มีระดับความเป็นพลเมืองโดยรวมแตกต่างกัน ความเป็นพลเมืองโดยรวมกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ 0.81 ($R = 0.81$) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง มีจำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม ปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ ปัจจัยที่มาจากทางราชการ และปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม ส่วนการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย แนวทางส่งเสริมความเป็นพลเมืองใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเมืองและประชาธิปไตย ด้านความเข้าใจในความเป็นพลเมือง ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านความเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ความเป็นพลเมือง, กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนา, ประชาธิปไตยตำบล

Abstract

The research of Participation in Citizenship Promotion of the District Democracy Promotion Center's Committee in Upper Northern, Thailand was a mixed method research which aimed to 1) study the citizenship and participation level of the committee in Upper Northern, Thailand, 2) compare the committee's citizenship level defined by personal factors, 3) the relations between the committee's participation and citizenship 4) factors affecting the committee's participation in citizenship promotion and 5) pattern development of the committee's citizenship promotion of the District Democracy Promotion Center's Committee in Upper Northern, Thailand. The quantitative research, Samples were committee of the district democracy promotion center in Upper Northern, Thailand, totally 346 samples, obtain through Krecjie & Morgan sample table. The data was collected by a questionnaire with the reliability value of 0.99 and analyzed by using; Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Pearson's Correlation, One-way ANOVA and Multiple Linear Regression. The qualitative research, Informants were Administrators and representatives of the province election commission department in Upper Northern, Thailand and participation experts, totally 11 informants. The information was collected by an interviewing form and the content analyzed method was implemented. The research findings found that the committee's citizenship and participation in citizenship promotion level in overall were found in high level. The committee's citizenship level comparison defined by personal factors in overall found that committee with different gender education and occupation had statically difference citizenship level. The relations between the committee's participation and citizenship found that the committee's citizenship and participation in citizenship promotion had very high level relations with correlation coefficient of 0.81 ($R = 0.81$). Factors statistically affected the committee's participation in citizenship promotion were found in 6 factors which were; Activity factor, Person Internal factor, Timing factor, Component factor, Government factor and Participation Opportunity factor. The pattern development of the committee's citizenship promotion was consisted of citizenship promotion solution in 6 aspects which were; Political and democracy knowledge aspect, Citizenship comprehension aspect, Moral and ethical aspect, Policy participation aspect, Policy clearness aspect and Sufficient operation resources aspect.

Keywords: Participation, Citizenship, District Democracy Promotion, Center's Committee

บทนำ

หัวใจสำคัญของความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ก็คือ การสร้างคุณธรรมของพลเมือง ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่จะช่วยยกระดับและรักษาประชาธิปไตยให้ยั่งยืน ดั่งนัยที่ว่าหากพลเมืองต้องการความมั่นคงปลอดภัยของสิทธิของตนในระบบประชาธิปไตยแล้ว พลเมืองต้องมีความรับผิดชอบ ต่อสิทธิเหล่านั้นด้วยการเคารพต่อสิทธิบุคคลอื่น ต้องกระทำหรือปฏิบัติการใด ๆ ในการป้องกันสิทธิของตนเอง และผู้อื่นจากการคุกคามของบุคคลอื่น ใช้สิทธิของตนในการทำให้ประชาธิปไตยทำงาน เช่น การใช้สิทธิออกเสียง การใช้เสรีภาพในการพูดและแสดงออก การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะต่าง ๆ การมีวินัยในตนเอง การให้อภัย การเคารพศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ การทำหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม คุณธรรมของพลเมือง จึงนับได้ว่า เป็นหัวใจสำคัญ หรือเป็นเงื่อนไขของการสร้างความเข้มแข็งของประชาสังคม (civil society) (ศรัณยู หมั่นทรัพย์, 2550)

ทั้งนี้ ในอดีตที่ผ่านมาเราจะไม่ค่อยเห็นบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาคประชาชนที่ควรจะเป็นเท่าใดนัก ด้วยข้อจำกัดที่ประชาชนเองยังขาดความรู้ความเข้าใจและความกระตือรือร้นทางการเมือง อยู่มาก มีการระจุกตัวหรือจำกัดเฉพาะในกลุ่มคนที่ไม่มากนักที่สนใจติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่ผ่านมามีฝ่ายการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ในการปลูกฝังเรื่องของหน้าที่พลเมือง แต่ก็อยู่เพียงในระบบการศึกษา และก็ยังให้ความสำคัญไม่มากพอ ขาดการกระตุ้นปลูกฝังอย่างต่อเนื่องเมื่อนักเรียน เยาวชนเหล่านั้นจบจากระบบการศึกษามาแล้ว กลายเป็นประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมนับล้าน ๆ คน ที่ไม่มีหน่วยงานไหน โดยเฉพาะที่จะรับผิดชอบภารกิจในการปลูกฝังความเป็นพลเมืองหรือสร้างคุณธรรมพลเมืองให้เกิดความต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2559) ซึ่งหากประชาชนเป็น “พลเมือง” ประชาธิปไตยถึงแม้จะเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (representative democracy) คือประชาชนมิได้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง แต่ใช้โดยผ่านการเลือกผู้แทน แต่ก็ยังคงเป็นการปกครอง โดยประชาชน มิใช่การปกครองโดยผู้แทน หรือปกครองโดยนักการเมืองหรือพรรคการเมือง เพราะประชาชนที่เป็น “พลเมือง” จะเป็นอิสระไม่อยู่ภายใต้การครอบงำหรือการกะเกณฑ์ของนักการเมืองหรือผู้มีอำนาจคนใด ประชาธิปไตยของประเทศที่มีพลเมือง จึงยังเป็นประชาธิปไตยที่เป็นการปกครองโดยประชาชน มิใช่ปกครองโดยนักการเมืองนั่นเอง (ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555)

ดังนั้น การส่งเสริมความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด เพราะความเป็นพลเมือง (citizenship) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ ไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็น “พลเมือง” และมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยด้วย (ถวิลวดี บุรีกุล, รัชวดี แสงมหะหมัด และเออเจนี เมริโอ, 2557) โดยสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง และศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้เป็นภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐและนโยบายสาธารณะเป็นอย่างมาก หน่วยงานของรัฐเองก็ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้

ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ดังกล่าว คือมีการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่อง และมักสนองตอบนโยบายเพื่อสร้างฐานคะแนนนิยมของฝ่ายการเมืองมากกว่าที่จะคำนึงถึงโอกาสที่ประชาชนพึงได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และมากพอที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนรวมถึงการสร้าง ความตระหนักที่จะไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ทั้ง ๆ ที่ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิด การสร้างพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย ก่อเกิดสังคมไทยที่น่าอยู่เป็นสังคมแห่งความสุขมีสันติและยั่งยืนตลอดไป ซึ่งที่ผ่านมาพื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือเป็นอีกพื้นที่หนึ่งซึ่งประชาชนในพื้นที่ยังขาดการเข้าไปมี บทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แสดงให้เห็นถึงการขาดการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดพื้นที่ภาคเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในข้างต้น จะเห็นว่าภารกิจของสำนักคณะกรรมการ การเลือกตั้ง และศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย สนับสนุนการเลือกตั้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างพลเมืองและชุมชนประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจในประเด็นของปัญหาว่า การมี ส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทยจะต้องดำเนินการด้วยแนวทางอย่างไร จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประโยชน์ อย่างสูงสุด และมีหลักการหรือเหตุผลใดที่จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถบริหาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการสร้างความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล ได้อย่างสูงสุด ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับความเป็นพลเมือง ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล
2. เปรียบเทียบความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนา ประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง ของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล
4. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริม พัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
5. ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริม พัฒนาประชาธิปไตยตำบลของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา และระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับความเป็นพลเมืองแตกต่างกัน

2 ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

3. ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

4. ความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยซึ่งประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งได้จากการสรุปจากแนวคิด ความหมาย และการศึกษาลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ของ Koufman (1949) McClosky (1968) Cohen and Uphoff (1980) และสมศักดิ์ศรีสันติสุข (2536) มาสังเคราะห์และนำมาใช้กับการศึกษารั้งนี้ โดยสรุปได้ว่าแบ่งได้เป็น 9 ประเภท ดังนี้ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 6) การมีสถานภาพ/ ตำแหน่งในชุมชน 7) การทำหน้าที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) 8) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และ 9) การมีครอบครัวเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

1.2 ลักษณะความเป็นพลเมือง ซึ่งได้จากการสรุปจากแนวคิด ความหมาย และการศึกษาลักษณะความเป็นพลเมือง ของปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) ทิพย์พพร ตันติสุนทร (2554) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555) และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2554) มาใช้กับการศึกษารั้งนี้ ซึ่งสรุปได้ว่า ลักษณะความเป็นพลเมือง แบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้

- 1) มีอิสรภาพ หมายถึง การพึ่งตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์
- 2) เคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น
- 3) เคารพความแตกต่าง หมายถึง การมีทักษะในการฟัง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง
- 4) เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของผู้อื่น และ

เห็นคนเท่าเทียมกันในระดับแนวราบ ไม่ใช่แนวตั้ง

5) เคารพกติกา หมายถึง การเคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย

6) รับผิดชอบต่อสังคมและมีส่วนร่วม หมายถึง การตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมกระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมเคารพสิทธิผู้อื่น

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง ซึ่งได้จากการสรุปจากแนวคิด ความหมาย และการศึกษาลักษณะปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพัทยา สายหู (2529), ปรัชญา เวสารัชช (2528), นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527), ปราณี พันธุมสินชัย (2536), นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550), เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์ (2543), วรากรณ์ สามโกเศศ (2554) และองค์การอนามัยโลก World Health Organization (WHO) 1978 ซึ่งสรุปได้ว่าแบ่งได้เป็น 3 ประเภท

1.3.1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริง ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นรางวัล/ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป

1.3.2 ปัจจัยภายในตัวบุคคลลักษณะของตนเอง เช่น ขยันขันแข็งสามัคคี มีผู้นำดี

1.3.3 ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ ผู้ที่เคารพนับถือ มีเกียรติยศ ตำแหน่งหรือคนที่มีอำนาจ บอกกล่าวชักชวนให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ

1) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ปัจจัยที่มาจากทางราชการ ได้แก่ เป็นโครงการสำคัญ มีงบประมาณเหลือเพียงพอ และมีเจ้าหน้าที่วิชาการสนับสนุน

2) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ ได้แก่ ลักษณะของโครงการ (โครงการที่ประชาชนต้องการ) การได้รับข้อมูลข่าวสารและแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร การคมนาคม เดินทางสะดวก วัสดุ อุปกรณ์พร้อม

1.3.4 ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่

1) เปิดโอกาสให้ทุกคน/ ทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าร่วม (โดยตรงหรือโดยมีตัวแทน)

2) ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้าง มีรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน ฐาระเบียบ แบบแผน

3) กำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

4) มีอำนาจกำหนดลักษณะกิจกรรม เป้าหมาย วิธีการหรือ ผลประโยชน์

2. ตัวแปรตาม ซึ่งได้จากการสรุปจากแนวคิด ความหมาย และการศึกษาลักษณะคือ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรมการศุนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (Cohen and Uphoff, 1977) ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของกรมการศุนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่ม ตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ

2) การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการ หมายถึง การมีส่วนร่วมของกรมการศุนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการประสานความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในผลประโยชน์ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล

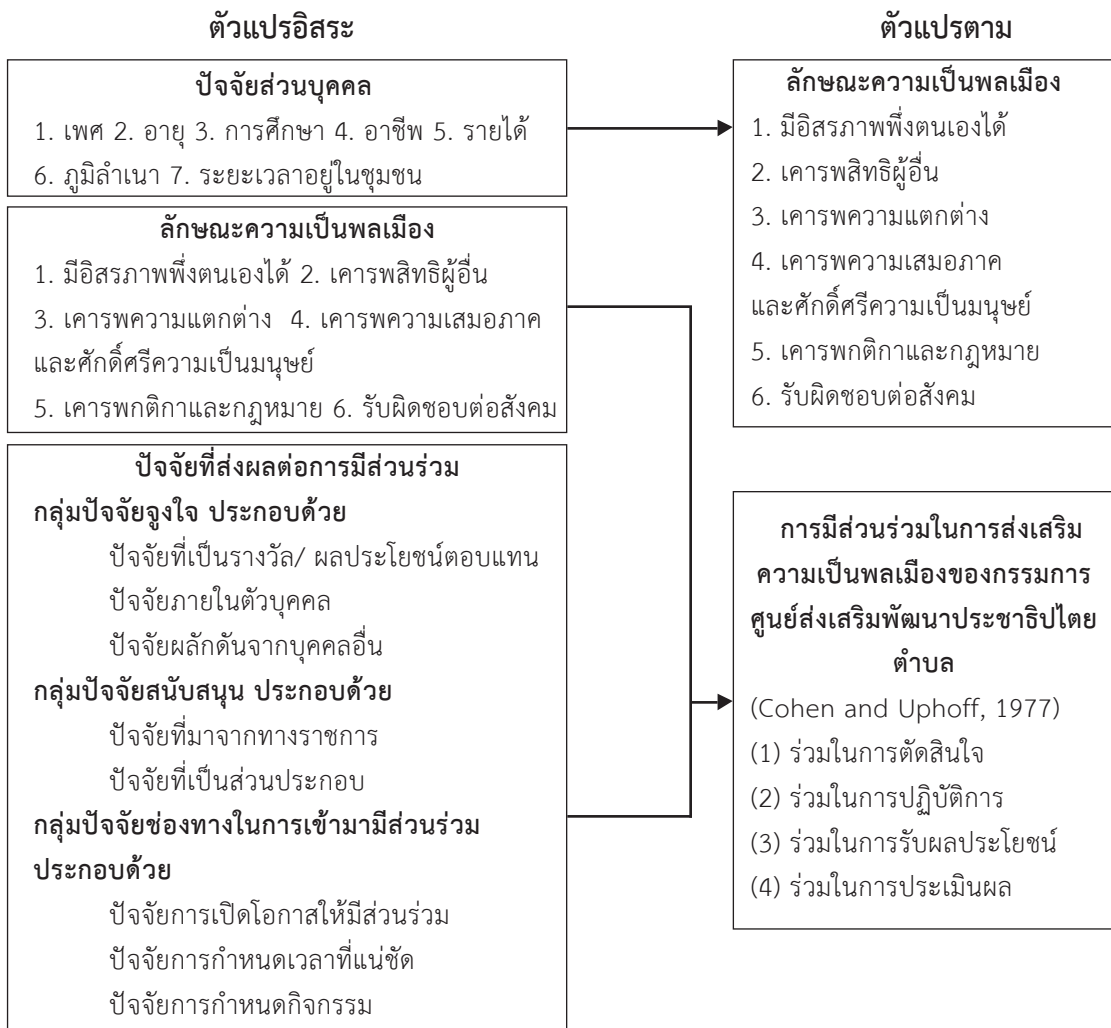
4) การมีส่วนร่วมในการประเมิณผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลเกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Research Conceptual Framework)

จากทบทวนวรรณกรรมที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งสามารถจำแนกได้ตามประเภทของการวิจัย ดังนี้

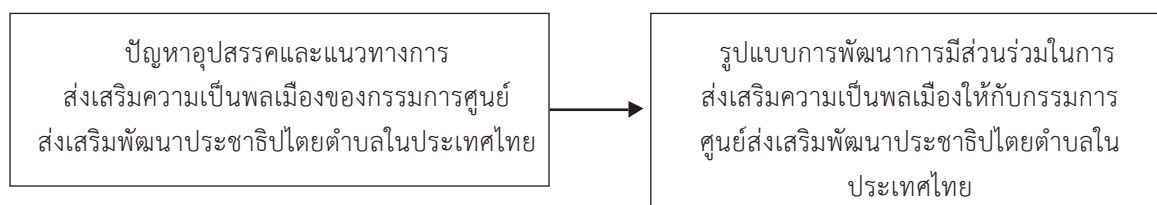
กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ

2. กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มีรายละเอียดในวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับความเป็นพลเมือง ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล เปรียบเทียบความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมือง และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดในวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยที่เข้ารับการอบรมจากสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด 17 จังหวัด ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ของปีงบประมาณ 2560 จำนวน 6,383 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญได้บุคลากรแต่ละหน่วยงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	กำแพงเพชร	200	11
2	เชียงราย	940	51
3	เชียงใหม่	548	30
4	ตาก	315	17
5	นครสวรรค์	514	28
6	น่าน	429	23
7	พะเยา	149	8
8	พิจิตร	200	11
9	พิษณุโลก	261	14
10	เพชรบูรณ์	939	51
11	แพร่	150	8
12	แม่ฮ่องสอน	239	13
13	ลำปาง	612	33
14	ลำพูน	103	6
15	สุโขทัย	400	21
16	อุตรดิตถ์	241	13
17	อุทัยธานี	149	8
	รวม	6,389	346

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาและทบทวนเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นพลเมือง เป็นลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองเป็นลักษณะประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของ
กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล เป็นลักษณะประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความ
เป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล เป็นแบบคำถามปลายเปิด

1.2.2 การหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพของ
เครื่องมือดังนี้

1) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่า IOC
เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม

2) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคได้คะแนนค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายถึงลักษณะและสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การหาค่าความถี่ (frequency) และอัตราส่วนร้อยละ (percentage)

1.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความเป็นพลเมือง ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนา
ประชาธิปไตยตำบล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
ของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้สถิติใน
การเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองด้วย t-test (independent samples) และ F-test (One-way ANOVA)
โดยหากพบความแตกต่างในรายด้านของความเป็นพลเมือง ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ
ของ Scheffe ต่อไป

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับ
การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึง
การมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย (Walter, 1971)

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม
ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน
ของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple linear
regression analysis)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองฯ อันจะนำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดในวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน โดยใช้ในการกำหนดแบบเจาะจง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยมีการจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi - structured interview form) โดยการตั้งคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ใช้คำถามที่มาตรฐานเหมือนกัน มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าแล้ว และเหมือนกันทุกคน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นหลักของคำถามในการทำวิจัย จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

2.2.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

2.2.2 รูปแบบเพื่อพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2.2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้ตีความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ (Interpreting) การจัดกลุ่มข้อความหรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะ หรือความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และการพรรณนาความ เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือประเทศไทยโดยรวม และในรายด้าน

ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตย ตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย	ที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเป็น พลเมือง
ด้านการมีอิสรภาพพึ่งตนเองได้	3	4.00	0.85	มาก
ด้านการเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น	5	3.92	0.88	มาก
ด้านการเคารพความแตกต่าง	1	4.01	0.88	มาก
ด้านการเคารพความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	2	4.01	1.00	มาก
ด้านการเคารพกติกาและกฎหมาย	4	4.00	1.00	มาก
ด้านการรับผิดชอบต่อสังคม	6	3.89	1.02	มาก
ระดับความเป็นพลเมืองโดยรวม		3.97	0.89	มาก

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.89, ระดับความเป็นพลเมือง = มาก) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงตามลำดับด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ ด้านการเคารพความแตกต่าง และด้านการเคารพความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.88, 1.00, ระดับความเป็นพลเมือง = มาก) ด้านการมีอิสรภาพพึ่งตนเองได้ และด้านการเคารพกติกาและกฎหมายเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.85, 1.00, ระดับความเป็นพลเมือง = มาก) ด้านการเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.88, ระดับความเป็นพลเมือง = มาก) และด้านการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 1.02, ความเป็นพลเมือง = ระดับมาก)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งโดยรวมกลุ่มปัจจัย และในรายปัจจัยปรากฏดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งโดยรวมกลุ่มปัจจัย และในรายปัจจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ในรายปัจจัย	ที่	\bar{X}	S.D.	ระดับปัจจัย
ปัจจัยรางวัล/ผลประโยชน์ตอบแทน (X_1)	8	3.56	0.88	มาก
ปัจจัยภายในตัวบุคคล (X_2)	1	3.88	0.93	มาก
ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น (X_3)	4	3.77	0.92	มาก
กลุ่มปัจจัยจูงใจ		3.74	0.83	มาก
ปัจจัยที่มาจากทางราชการ (X_4)	2	3.87	0.93	มาก
ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ (X_5)	7	3.65	1.01	มาก
กลุ่มปัจจัยสนับสนุน		3.76	0.95	มาก
ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม (X_6)	3	3.79	0.99	มาก
ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด (X_7)	5	3.77	1.02	มาก
ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม (X_8)	6	3.71	1.05	มาก
กลุ่มปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม		3.76	0.99	มาก
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมฯ โดยรวม		3.75	0.89	มาก

จากตารางที่ 3 สามารถแปลผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งโดยรวม กลุ่มปัจจัย และในรายปัจจัย ดังนี้

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.89, ระดับปัจจัย = มาก) เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มปัจจัยพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 3 กลุ่ม

ปัจจัย โดยกลุ่มปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มปัจจัยสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.95, ระดับปัจจัย = มาก) กลุ่มปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.99, ระดับปัจจัย = มาก) และกลุ่มปัจจัยจูงใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.83, ระดับปัจจัย = มาก)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในการรายปัจจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้ง 8 ปัจจัยมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้ดังนี้ ปัจจัยภายในตัวบุคคล (X_2) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.93, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยที่มาจากทางราชการ (X_4) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.93, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม (X_6) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 3 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.99, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น (X_3) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 4 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.92, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด (X_7) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 5 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.02, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม (X_8) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 6 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.05, ระดับปัจจัย = มาก) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ (X_5) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 7 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.01, ระดับปัจจัย = มาก) และปัจจัยรางวัล/ผลประโยชน์ตอบแทน (X_1) เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.88, ระดับปัจจัย = มาก)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่า กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกั นมีระดับความเป็นพลเมืองทั้งโดยรวมและในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปรากฏดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (X*Y Correlation) โดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson's Product Moment Correlation

ตัวแปรตาม	X	ชื่อตัวแปรอิสระ	R	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
การมีส่วนร่วมใน	X ₁	ปัจจัยรางวัลและประโยชน์ตอบแทนปัจจัย	0.65	0.00**	สูง
การส่งเสริมความ	X ₂	ภายในบุคคล	0.76	0.00**	สูง
เป็นพลเมืองฯ โดย	X ₃	ปัจจัยผลักดันจากผู้อื่น	0.72	0.00**	สูง
รวม	X ₄	ปัจจัยที่มาจากทางราชการ	0.77	0.00**	สูง
	X ₅	ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ	0.75	0.00**	สูง
	X ₆	ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม	0.78	0.00**	สูง
	X ₇	ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด	0.80	0.00**	สูงมาก
	X ₈	ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม	0.71	0.00**	สูง

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระจำนวนทั้ง 8 ตัวแปร (X₁-X₈) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก มีจำนวน 1 ตัวแปร และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมีจำนวน 7 ตัวแปร โดยสามารถเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ (R) จากมากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด (X₇, R = 0.80, ระดับความสัมพันธ์ = สูงมาก)
- 2) ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม (X₆, R = 0.78, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 3) ปัจจัยที่มาจากทางราชการ (X₄, R = 0.77, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 4) ปัจจัยภายในบุคคล (X₂, R = 0.76, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 5) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ (X₅, R = 0.75, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 6) ปัจจัยผลักดันจากผู้อื่น (X₃, R = 0.72, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 7) ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม (X₈, R = 0.71, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)
- 8) ปัจจัยรางวัลและประโยชน์ตอบแทน (X₁, R = 0.65, ระดับความสัมพันธ์ = สูง)

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปรากฏดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยรวม

การมีส่วนร่วมฯ โดยรวม	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	b	S.E.	β (Beta)		
Model 6					
Constant					0.00
ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม	0.48	0.05	0.53	9.23	0.00**
ปัจจัยภายในบุคคล	0.31	.04	0.30	7.30	0.00**
ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด	0.25	0.05	0.27	4.64	0.00**
ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ	0.18	0.05	0.20	3.91	0.00**
ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม	0.15	0.05	0.15	2.96	0.00**
ปัจจัยที่มาจากทางราชการ	0.16	0.07	0.16	2.42	0.00**

$$R = 0.94 \quad R^2 = 0.88 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.88$$

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยรวมซึ่งใช้การวิเคราะห์แบบคัดเลือกตัวแปรเข้าไปในสมการทีละตัว (Stepwise Method) มีดังนี้

1) ปัจจัยที่นำมาศึกษาจำนวน 8 ตัวแปร เมื่อทำการวิเคราะห์แบบคัดเลือกตัวแปรเข้าไปในสมการทีละตัวแล้ว พบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม จำนวน 6 ตัวแปร โดยปัจจัยทั้ง 6 ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ด้านการตัดสินใจ เท่ากับ 0.94 ($R = 0.94$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปรรวมกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์สูงมาก คือ ร้อยละ 94.00

2) ปัจจัยทั้ง 6 ตัวแปรนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม เท่ากับ 0.88 ($R^2 = 0.88$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรหรือการเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวมได้อย่างถูกต้องร้อยละ 88.00

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวนรวม 6 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- 3.1 ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม (X_8 Beta = 0.53)
- 3.2 ปัจจัยภายในบุคคล (X_2 Beta = 0.30)
- 3.3 ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด (X_7 Beta = 0.27)
- 3.4 ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ (X_5 Beta = 0.20)
- 3.5 ปัจจัยที่มาจากทางราชการ (X_4 Beta = 0.16)
- 3.6 ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม (X_6 Beta = 0.15)

โดยผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยด้านการตัดสินใจมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม (X_8 Beta = 0.53) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.53 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมาคือ ปัจจัยภายในบุคคล (X_2 Beta = 0.30) โดยเมื่อปัจจัยภายในบุคคลเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.430 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และสุดท้ายคือ ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด (X_7 Beta = 0.27) โดยเมื่อ ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัดเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.27 หน่วยในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ จะสามารถสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized) มีดังนี้

$$\hat{Y} = 0.30 + (0.31X_2) + (0.16X_4) + (0.18X_5) + (0.15X_6) + (0.25X_7) + (0.48X_8)$$

เมื่อ \hat{Y} = การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized)

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized) มีดังนี้

$$\hat{Z} = 0.30Z_2 + 0.16Z_4 + 0.20Z_5 + 0.15Z_6 + 0.25Z_7 + 0.53Z_8$$

เมื่อ \hat{Z} = การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized)

6. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวนทั้งสิ้น 12 กิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

- 1) กิจกรรมอบรมให้ความรู้ทางการเมือง ประชาธิปไตย และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมือง
- 2) กิจกรรมการเสวนากลุ่มระหว่างกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล
- 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในพื้นที่ต่าง ๆ ร่วมกันกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ดัชนีตัวชี้วัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี
- 4) การคัดเลือก นำเสนอ ประกาศเกียรติคุณ และมอบรางวัลแก่ประชาชนและกรรมการศูนย์ส่งเสริมที่เป็นแบบอย่าง
- 5) การกำหนดแผนการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ เป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- 6) กำหนดสถานที่สาธารณะเพื่อประชาสัมพันธ์แผนการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ เป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตามนโยบาย
- 7) ผู้บริหารฯ กรรมการฯ และตัวแทนประชาชน ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจนโยบาย
- 8) จัดสรรทรัพยากรการดำเนินงานให้มีความรัดกุมมากขึ้น
- 9) จัดทำรายงานถึงสภาพปัญหาและความขาดแคลนของทรัพยากรให้มีความชัดเจน
- 10) จัดสรรค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะแก่กรรมการฯ
- 11) จัดทำระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล
- 12) สืบวิจัยถึงความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาทางเทคโนโลยีทั้งในระดับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

ทั้งนี้ จากข้อสังเกตเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย และข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ได้นำไปสู่การสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ดังภาพ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบเพื่อพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” มีประเด็นซึ่งสามารถนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งพบว่า ระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือ

ของประเทศไทย มีอิสรภาพในการเลือกวิถีชีวิต สามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ ยอมรับและเคารพความแตกต่าง ที่หลากหลายของคนในสังคม เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน มีวินัย ปฏิบัติ และเคารพกฎหมาย กติกา ของสังคม รวมถึงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคมอยู่เสมอ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิลวดี บุรีกุล, รัชวดี แสงมเหษณ์ และเออเจนี เมริโอ (2557) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีระดับความเป็นพลเมืองสูงว่าจะประกอบไปด้วย การมีคุณธรรม จริยธรรม การมีความรับผิดชอบ เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคมอยู่เสมอ นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับรูปแบบ ความเป็นพลเมืองตามแนวคิดของ Joel Westheimer and Joseph Kahne (2004) และแนวคิดความเป็น พลเมืองของ Angela Wentz Faulconer (2004) ซึ่งได้อธิบายว่า ความเป็นพลเมือง คือการมีจริยธรรมแบบ พลเมืองที่ต้องมีในประชาธิปไตยเสรี ซึ่งจะประกอบไปด้วย การมีอิสรภาพในการเลือกวิถีชีวิต การเคารพ กฎหมาย การยอมรับและเคารพความแตกต่างของมนุษย์ รวมถึงการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริม พัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริม พัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจาก การที่กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เข้าร่วมในการคิด และตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชนอยู่เสมอ โดยมีการให้ความร่วมมือ และช่วยประสานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานทั้งในทางตรง เช่น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และในทางอ้อม โดยการทำให้เกิดกลไกการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งมีการร่วมเพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาวิณี แสงสว่าง (2558, หน้า 87-88) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคุมประพฤติ ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนในสังกัดสำนักงานคุม ประพฤติภาค 7 โดยผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคุมประพฤติในภาพรวมและในรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมล เข็มนาจิตร์ (2557, หน้า 80-88) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งพบว่า ตัวแปรความเป็นพลเมืองทั้งโดยรวมและในรายด้าน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดীনั้น จะมีความเข้าใจและตระหนักถึงสถานภาพและบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานภาพและบทบาทของพลเมือง มีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นในการเข้าไปใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ อันมีลักษณะที่เป็นกิจกรรมสาธารณะทางสังคมหรือชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของบุคคล โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของถวิลวดี บุรีกุล (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2557) ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ว่า ในประเทศใดที่ประชาชนมีความเป็นพลเมืองสูง จะมีระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ สูงด้วย นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการเป็นพลเมืองของ Abowitz and Harnis (2006) ซึ่งได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการเป็นพลเมืองที่สำคัญว่า จะต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชน

4. การเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งพบว่า กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน มีระดับความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยทั้งโดยรวมและรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ระหว่างบุคคล โดยถ้าหากบุคคลที่มีระดับการศึกษาที่สูงหรืออยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Koufman (1949, p. 7) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในงานพัฒนาชุมชนในชนบท โดยพบว่า เพศ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยากร หวังมหาพร (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนายการมีส่วนร่วมของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับแนวคิดของ John Cohen and Norman Uphoff (1980, p. 223) ที่ได้กล่าวว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รวมถึงสถานภาพการทำงาน เป็นต้น

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 6 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยจำแนกตามตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ ดังนี้

5.1 ปัจจัยที่มาจากทางราชการ และปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยสนับสนุนซึ่งเป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบราชการหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ควรนำมาใช้ให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติพอสมควร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างเป็นอิสระและไม่ผูกพันกับระเบียบราชการมากเกินไป และมีส่วนช่วยให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้นเป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของพัทธา สายหู (2529, หน้า 246) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่ในชุมชน ซึ่งความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาจากทางราชการ และปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ

5.2 ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด และปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับระบบราชการ ซึ่งหากนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความเปิดกว้างจะช่วยสนับสนุน

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น นอกจากนี้ ปัจจัยการกำหนดกิจกรรมและปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมเนื่องจากสามารถกำหนดเงื่อนไข/ เวลาในการทำงานเองได้ และส่งผลให้การร่วมกิจกรรมของ ศส.ปชต. ไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล รวมถึงสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการทำงาน และผลประโยชน์ที่จะได้รับให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชน/ หมู่บ้านได้ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทวิตลิป กุลนภาดล (2553, หน้า 19-20) ซึ่งได้สรุปถึงปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม และปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญา เวสารัชช (2528, หน้า 170) ได้กล่าวถึงปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมว่า ชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะในการเปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมโดยมีการกำหนดเวลาที่แน่ชัด และมีการกำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

5.3 ปัจจัยภายในบุคคล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นแรงขับเคลื่อนที่เกิดจากแรงจูงใจหรือความต้องการในด้านต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งเมื่อพิจารณากันในแง่ของจิตวิทยาแล้ว การเข้ามามีส่วนร่วมก็เพื่อตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเต็ม ตามความสามารถ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนของ McClosky (1968, pp. 252-253) ที่ได้อธิบายถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) ว่าเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของตนเอง อาทิเช่น ต้องการมีอำนาจต้องการแข่งขัน ต้องการความสำเร็จ ต้องการไปสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเงินทองศักดิ์ศรี ต้องการสถานภาพที่สูงขึ้น ต้องการการยอมรับจากสังคมเหล่านี้ เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญา เวสารัชช (2528, หน้า 170) ได้กล่าวถึงปัจจัยภายในตัวบุคคลว่าปัจจัยสำคัญซึ่งผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชนบท และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา บุญยั้ง (2557, หน้า 65-72) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหมู่บ้าน จัดการสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรแรงจูงใจภายในบุคคลเป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนายการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ผลการวิเคราะห์ลักษณะและความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะและความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งพบว่า มีรูปแบบโดยการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ระหว่างกัน และมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง และประชาธิปไตย ซึ่งมีความเหมาะสมดี ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย มีลักษณะการให้ความรู้ในเชิงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองโดยผ่านรูปแบบการรวมกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ของประชาชนที่อยู่ในชุมชน โดยใช้กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโดยการรณรงค์และถ่ายทอดให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการของความเป็นประชาธิปไตย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง มีการจัดให้กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลให้เข้าไปเป็นกรรมการในหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีระพงษ์ หอมสุวรรณ (2556, หน้า 34) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีรูปแบบในการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานระหว่างกัน และรูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าว มีความเหมาะสมดี

7. ผลการพัฒนาารูปแบบเพื่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากผลการสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จากการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล และแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมอันเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 12 กิจกรรม จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยความรู้ทางการเมืองและประชาธิปไตย ปัจจัยความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมือง ปัจจัยการมีคุณธรรมและจริยธรรม ปัจจัยความเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินงาน ปัจจัยความชัดเจนของนโยบาย และปัจจัยการมีส่วนร่วมในนโยบาย โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมอันเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรภร ปุยสุวรรณ (2557, หน้า 346)

ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานการศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานการศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายและความเข้าใจในบทบาท 2) บรรยากาศองค์การ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) การประเมินผล และ 6) การสนับสนุนทรัพยากร โดยมีแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานการศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย จำนวน 28 แนวทาง และผลการตรวจสอบแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมฯ พบว่า มีความเหมาะสมกับบริบท มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และมีความถูกต้องเชิงทฤษฎี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 6 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่มาจากทางราชการ ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ ปัจจัยการกำหนดกิจกรรม ปัจจัยการกำหนดเวลาที่แน่ชัด ปัจจัยการเปิดโอกาสในการเข้าร่วม และปัจจัยภายในบุคคล

1.2 นอกจากการคำนึงถึงปัจจัยซึ่งมีผลต่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทยแล้ว ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลนั้น ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลจะต้องมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในการนำรูปแบบเพื่อพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตภาคเหนือและเขตพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลถึงการใช้รูปแบบการพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ของประเทศไทย

2.2 ควรมีการศึกษาถึงความสำเร็จของการใช้รูปแบบการพัฒนาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองให้กับกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- กมล เข็มนาจิตร์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 8(17), 80-88.
- จินตนา บุญยิ่ง. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหมู่บ้านจัดการสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 22(6), 65-72.
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, (ฉบับพิเศษ), 34-42.
- ถวิลวดี บุรีกุล, รัชวดี แสงมเหษณ์ และเออเจนี เมริโอ. (2557). *พลเมืองไทย: การสร้างความเป็นพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทวีศิลป์ กลุณภาค. (2553). *การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ ประชาชน*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- ธารินี แสงสว่าง. (2558). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคุมประพฤติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน ในสังกัดสำนักงานคุมประพฤติภาค7. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 8(1), 87-102.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). *แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัคร ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย มหาวิทยาลัยบูรพา*, 9(1) 31-63.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบัน ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education)*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- ปราณี พันธุมสินชัย. (2536). การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในสิ่งแวดล้อม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ครั้งที่ 4*. กรุงเทพฯ: องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมจัดสัมมนาสิ่งแวดล้อม.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. (2543). *ระดับการมีส่วนร่วมตามหลักวิชาการ*. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้
- พัทยา สายหู. (2529). *กลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรภร ปุยสุวรรณ. (2557). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานการศึกษาของสมาคม ผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย. *วารสารสิทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*, 28(87), 346-366.

- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. วันที่ค้นข้อมูล 20 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก http://www.varakorn.com/upload/page/matichon_daily/3_mar_11_daily.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2554). *คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ระดับผู้นำ ชั้นความรู้ขั้นสูงโครงการลูกเสืออาสา กกต. เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). *คู่มือวิทยากร หลักสูตรการฝึกอบรม เสริมสร้างความรู้ การออกเสียงประชามติ พ.ศ.2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *เอกสารประกอบการเลือกตั้ง: จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ*. วันที่ค้นข้อมูล 30 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://pr.prd.go.th/org>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงานชุมชน*.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรัณยู หมั่นทรัพย์. (2550). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง: ฐานรากของการเมืองภาคพลเมือง*. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 6(2), 101-115.
- Abowitz , K. K., & Harnish, J. (2006). Contemporary discourses of citizenship. *Review of Educational Research*, 76(4), 653–690.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies*. New York: Longman.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Faulconer, A. W. (2004). *Civic excellence: Citizen virtue and contemporary liberal democratic community*. Ph.D., Univeristy of Notre Dame.
- Kahne, J., & Westheimer, J. (2004). Educating the Good Citizen”: Political choices and pedagogical goals. *American Political Science Association Journal*, 37(2), 241-247.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determinining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Koufman, H. F. (1949). Participation organized activities in selected Kentucky localities. *Agricultural Experiment Station Bulletins*, 4(2), 5-50.
- McClosky, H. (1968). Political Participation. In *The International Encyclopedia of the Social Science*. New York: McMillan and Free.